

ภาพเหมือนของวิถีชีวิตเกษตรกร
(Agricultural way of life figurative/symbolic)

โดย

นายวิวัฒน์ จินดาวงศ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต

ภาควิชาศิลปะไทย

คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

Agricultural way of life figurative/symbolic

By

Mr. Wiwat Jindawong

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Bachelor of Fine Art (B.F.A.),

Department of Thai Art,

THE FACULTY OF PAINTING SCULPTURE AND GRAPHIC ARTS

SILPAKORN UNIVERSITY

2010

คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้นำเอกสารศิลป-
นิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปไทย

.....
(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันติสุข)
คณบดีคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
...../...../.....

คณะกรรมการตรวจสอบศิลปนิพนธ์..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ปรีชา เกาทอง)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิชัย ภิรมย์รักษ์)
...../...../.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

..... กรรมการ
(อาจารย์สาครินทร์ เครืออ่อน)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ธงชัย ศรีสุขประเสริฐ)
...../...../.....

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ชูศักดิ์ ศรีขวัญ)
...../...../.....

ผู้ควบคุมศิลปนิพนธ์

.....
(อาจารย์ธงชัย ศรีสุขประเสริฐ)
...../...../.....

หัวข้อศิลปนิพนธ์	ภาพเหมือนของวิถีชีวิตเกษตรกร
ชื่อนักศึกษา	นายวิวัฒน์ จินดาวงศ์
สาขาวิชา	ศิลปไทย
ภาควิชา	ศิลปไทย
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

ข้าพเจ้ามีความผูกพันกับวิถีชีวิตชนบทแบบชาวนาชาวสวน บนความสุขสงบกลมกลืนกับธรรมชาติ จึงนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยใช้รูปทรง พื้นผิว ของเส้น สี เครื่องนุ่งห่มต่างๆ ที่มีร่องรอยจากการทำงาน เช่น คราบเหงื่อไคล ดินโคลน เศษธัญพืช ยางไม้ ฯลฯ ซึ่งปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึกอยู่ บ่งบอกถึงสภาพการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล เพื่อแสดงความคิด อารมณ์ และความรู้สึกในเชิงทัศนศิลป์ ด้วยผลงานแบบสังนิยม โดยการนำเสนอสัดส่วนทางรูปทรงให้มีขนาดใหญ่ เน้นการใช้สีน้ำหนักขาวดำ สะท้อนให้เห็นความเรียบง่ายของชีวิตพื้นบ้านไทย และความงามจากวัตถุสามัญธรรมดา

Thesis Title Agricultural way of life figurative/symbolic
Name Wiwat Jindawong
Concentration Thai Arts
Department Thai Arts
Academic Year 2010

Abstract

I have been associated with the lives of agriculturalist, being in peace and harmony with the nature of country life, which inspired me to create my painting.

Form and texture of clothing with deeply traced stains from hard working; such as the stain of sweat and dirt, stain of soil and mud, scraps of cereals including resin of vegetation, were used to signify life of each and to express thought, emotion, and feeling by using realistic art, executing enlarged proportion of form and emphasizing the contrast of black and white, which are presented to reflect the plain life of local Thai farmers and the beauty of ordinary objects.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด พี่ชาย และญาติพี่น้องของข้าพเจ้าทุกคน อาจารย์ธงชัย ศรีสุขประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศิลปนิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ และคณาจารย์ทุกท่าน ที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ คอยแนะนำในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนการสร้างสรรค์งานศิลปะ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณชาวบ้านในพื้นที่ที่อยู่อาศัย ที่ให้ความร่วมมือในเรื่องข้อมูล การเข้าไปสัมผัส สัมผัสบรรยากาศของวิถีชีวิต ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้

ข้าพเจ้าขอขอบคุณกองทุนส่งเสริมการศึกษาศิลปะ "มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์" ที่ได้มอบทุนการศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้จนสำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ด้วยดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารประกอบการทำศิลปนิพนธ์ สาขาวิชาศิลปไทย ภาควิชาศิลปไทย ปีการศึกษา 2553 ของคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในหัวข้อ "ภาพเหมือนของวิถีชีวิตเกษตรกร" (Agricultural way of life figurative/symbolic) ซึ่งประกอบด้วย ผลงานสร้างสรรค์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวนาชาวสวน และภาคเอกสารการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ เป็นการเรียบเรียงขึ้นเพื่อแสดงความคิด รูปแบบ และขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปไทยร่วมสมัย อันมีลักษณะเฉพาะตน โดยหวังว่าจะเกิดประโยชน์แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้สนใจทั่วไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
คำนำ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	2
แนวความคิดสร้างสรรค์	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
วิธีการศึกษา	2
แหล่งข้อมูล	3
อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	3
2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์	4
ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ	4
ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	4
อิทธิพลที่ได้รับจากวิถีชีวิตเกษตรกรรม	5
อิทธิพลที่ได้รับจากงานศิลปกรรม	6
อิทธิพลที่ได้รับจากงานวาดเส้น	7
อิทธิพลที่ได้รับจากครอบครัว	8
3 ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์	15
1 ศึกษาข้อมูล	15

บทที่	หน้า
2 วิเคราะห์ข้อมูล	15
3 ทักษะในการสร้างสรรค์	16
4 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน	18
4 การสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงานศิลปนิพนธ์	29
การสร้างสรรค์ผลงานในระยะก่อนศิลปนิพนธ์	29
การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์	30
5 สรุป	45
บรรณานุกรม	46
รายชื่อผลงานศิลปนิพนธ์	47
ประวัติการศึกษา	48

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ชาวสวนยาง	9
2 ชวนา	10
3 เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของชาวสวนยาง	11
4 เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของชาวสวนยาง	11
5 ยางไม้(น้ำยางพารา)	12
6 ร่องรอยของยางไม้ที่ปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึกอยู่	13
7 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานแบบสังนิยม	14
8 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	20
9 ภาพร่างผลงาน	21
10 ภาพร่างผลงาน	22
11 การกลับค่าน้ำหนักสีเป็นน้ำหนักขาวดำ	23
12 การกลับด้านภาพจากด้านขวาไปซ้าย ซ้ายไปขวา	23
13 ขั้นตอนการเตรียมพื้นเฟรมผ้าใบ	24
14 ภาพถ่ายเอกสารขยายสัดส่วนเท่าขนาดพื้นเฟรมผ้าใบ	25
15 เทคนิคการถ่ายเท้ายที่ฝังคาร์บอนจากกระดาษถ่ายเอกสารลงบนพื้นเฟรมผ้าใบ	25
16 ภาพสำเร็จของการสร้างเทคนิคบนพื้นเฟรมผ้าใบ	26
17 ขั้นตอนการลงน้ำหนักผลงาน	26
18 ขั้นตอนการลงน้ำหนักแสงเงา แยกค่าน้ำหนักสีของเสื้อผ้าเป็นน้ำหนักขาวดำ	27
19 ขั้นตอนการแยกลักษณะของประเภทเสื้อผ้า การสร้างร่องรอยของคราบต่างๆ	27
20 ขั้นตอนการเคลือบผลงาน	28
21 ผลงานสำเร็จ	28
22 ผลงานระยะก่อนศิลปินิทน์ ชั้นที่ 1	33

ภาพที่	หน้า
23 ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2	34
24 ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3	35
25 ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4	36
26 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1	37
27 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1	38
28 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1	38
29 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1	39
30 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1	39
31 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1	40
32 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1	40
33 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2	41
34 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2	42
35 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2	42
36 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2	43
37 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2	43
38 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2	44
39 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2	44

บทที่ 1

บทนำ

ข้าพเจ้าเติบโตจากพื้นถิ่นชนบททางภาคใต้ของประเทศไทย พื้นถิ่นของข้าพเจ้าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำให้ได้รับรู้และสัมผัสอย่างใกล้ชิดถึงความรัก ความผูกพัน ความอบอุ่น ความเรียบง่าย สงบสุข กลมกลืนกับธรรมชาติอย่างมีเหตุมีผล ชีวิตชนบทเป็นชีวิตเกษตรกรรม ที่ยังคงรักษาความเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอาไว้ได้ การทำเกษตรกรรมเป็นวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศไทย ย่อมมีความสำคัญและมีความหมายต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก ข้าพเจ้าประทับใจในชีวิตแบบเกษตรกรรม จึงต้องการสะท้อนให้เห็นความเรียบง่ายของชีวิตพื้นบ้านไทย และความงามจากวัตถุสามัญธรรมดา ผ่านมุมมองของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่ใช้ในการทำนาทำสวน ในพื้นถิ่นชนบท ลักษณะของเสื้อผ้า พฤติกรรมการเก็บแขวนเสื้อผ้าเป็นเหตุผลมาจากสิ่งแวดล้อมและอาชีพการทำงาน สิ่งแวดล้อมดังกล่าว เช่น ภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ความร้อน ความชื้น เป็นต้น อาชีพส่วนใหญ่จะใช้แรงงานคนเป็นหลัก สิ่งเหล่านี้ก็จะเป็นตัวกำหนดลักษณะของเสื้อผ้าให้เหมาะสมกับความสะดวก สบาย เราจึงเห็นว่าผู้คนส่วนใหญ่ในชนบทจะมีลักษณะการใช้เสื้อผ้าที่คล้ายๆกันเกือบทุกครัวเรือน ซึ่งเต็มไปด้วยความเรียบง่าย เข้ากับสภาพแวดล้อม เกิดความงาม โดยตัวของมันเองที่น่าชื่นชม

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิถีชีวิตแบบชนบทไทยมีความเรียบง่าย สงบสุข กลมกลืนกับธรรมชาติอย่างมีเหตุมีผล ชีวิตชนบทเป็นชีวิตเกษตรกรรมที่ยังคงรักษาความเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอาไว้ได้ การทำเกษตรกรรมเป็นวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศไทย ย่อมมีความสำคัญและมีความหมายต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก ครอบครัวยุคใหม่ของข้าพเจ้าก็ทำการเกษตร ทำให้ได้สัมผัส ได้มองเห็นสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตามความเป็นจริง ด้วยความรัก ความผูกพัน และภาคภูมิใจในวิถีชีวิตแบบพอเพียง พออยู่พอกิน ก่อเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยใช้รูปทรงพื้นผิว ของเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มต่างๆที่มีร่องรอยจากการทำงาน เช่น คราบเหงื่อไคล ดินโคลน เศษข้าวฟ่าง ขางไม้ ฯลฯ ซึ่งปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึก บ่งบอกถึงสภาพการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล ข้าพเจ้านำมาแสดง ความคิด อารมณ์ และความรู้สึกในเชิงทัศนศิลป์ ด้วยผลงานแบบสัจนิยม มุ่งเน้นสัดส่วนทางรูปทรง

ให้มีขนาดใหญ่ และใช้เพียงน้ำหนักขาวดำ สะท้อนให้เห็นความเรียบง่ายของชีวิตพื้นบ้านไทย และความงามจากวัตถุสามัญธรรมดา

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอผลงานจิตรกรรมที่แสดงวิถีชีวิตของชาวนาชาวนา โดยใช้รูปทรง พื้นผิว ของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มต่างๆ ที่มีร่องรอยจากการทำงาน มาเป็นสื่อสะท้อนให้เห็นความเรียบง่ายของชีวิตพื้นบ้านไทย

แนวความคิดสร้างสรรค์

ความผูกพันกับชีวิตแบบชาวนาชาวนา บนความสุขสงบ ถกมกลืนกับธรรมชาติตามวิถีชนบท เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยใช้รูปทรง พื้นผิว ของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มต่างๆ ที่มีร่องรอยจากการทำงาน เช่น คราบเหงื่อไคล ดินโคลน เศษธัญพืช ยางไม้ ฯลฯ ซึ่งปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึกอยู่ บ่งบอกถึงสภาพการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล สะท้อนให้เห็นความเรียบง่ายของชีวิตพื้นบ้านไทย และความงามจากวัตถุสามัญธรรมดา

ขอบเขตของการศึกษา

แสดงเนื้อหาสาระภาพมุมมองของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มต่างๆของชาวนาชาวนา ที่มีร่องรอยจากการทำงาน นำเสนอเป็นผลงานแบบเหมือนจริง ด้วยลักษณะการขยายสัดส่วนทางรูปทรงให้มีขนาดใหญ่ เน้นการใช้น้ำหนักขาวดำ ใช้เทคนิคการถ่ายเท้ายที่ฝังคาร์บอนจากกระดาษถ่ายเอกสารลงบนพื้นเฟรมผ้าใบ(Transfer) และผสมด้วยเทคนิคการวาดเส้นด้วยผงคาร์บอน ผงเกรยอง

วิธีการศึกษา

-ศึกษาข้อมูลวิถีความเป็นอยู่ของชาวนาชาวนา จากภาพมุมมองของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มต่างๆที่มีร่องรอยจากการทำงาน พฤติกรรมการตากเสื้อผ้า ตามสภาพความเป็นอยู่จริง ที่สามารถสะท้อนเรื่องราวของวิถีชีวิตเกษตรกร

-การสร้างภาพร่าง โดยการเลือกภาพถ่ายที่มีมุมมองตรงเนื้อหา รูปแบบที่กำหนดไว้มากที่สุด เพื่อนำมาปรับมุมมองให้ได้มุมมองที่ต้องการอีกครั้งหนึ่ง แล้วกลับด้านของภาพร่างจากด้านขวาไปด้านซ้าย ซ้ายไปขวา เพราะเมื่อพลิกกระดาษด้านที่ถ่ายเอกสารลงบนพื้นเฟรมจะได้ภาพต้นแบบเดิม นำภาพร่างที่กลับด้านแล้วถ่ายเอกสารขยายสัดส่วนเท่าขนาดพื้นเฟรม

-การสร้างผลงาน ใช้เทคนิคการถ่ายเทย้ายที่ผังการ์บอนจากกระดาษถ่ายเอกสารลงบนพื้นเฟรมผ้าใบ (Transfer) ด้วยทินเนอร์ แล้วสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคการวาดเส้นจากผงเกรยอง ผงคาร์บอน และเก็บรักษาผลงานโดยการพันเคลือบด้วยแลคเกอร์

-วิเคราะห์ผลงาน ตรวจสอบปัญหาจากการทำงาน ผลสำเร็จของผลงาน โดยภาพรวม เพื่อพัฒนาผลงานให้มีความสมบูรณ์

แหล่งข้อมูล

-ศึกษาวิถีชีวิตของชานาชาวน ในพื้นที่ชนบทภาคใต้

-ศึกษาลักษณะการใช้เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และการเก็บแขวน ร่องรอยจากการทำงานของชานาชาวน

-ศึกษาค้นคว้าลักษณะผลงานศิลปกรรมรูปแบบเหมือนจริง(Realistic)

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

-เฟรม และผ้าใบที่มีเนื้อผ้าเรียบ ละเอียด

-ภาพผลงานถ่ายเอกสารขาวดำ ขยายสัดส่วนเท่าขนาดพื้นเฟรม

-ภาพถ่ายเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ของชานาชาวนในมุมมองต่างๆ

-ต้นแบบจริงของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่มีร่องรอยจากการทำงาน

-ทินเนอร์ และเคมีอื่นๆ ใช้ละลายถ่ายเทผังการ์บอนจากกระดาษถ่ายเอกสารลงบนพื้นเฟรมด้วยลูกประคบ

-ผังการ์บอน ผงเกรยอง ใช้เขียนภาพผลงาน

-สำลี คัตเดิลบัท

-สีน้ำพลาสติกสีขาว ใช้รองพื้นเฟรมผ้าใบ

-กระดาษทราย ใช้ขัดพื้นเฟรมผ้าใบให้เรียบ

-หน้ากากกรองสารเคมี ถุงมือ -แลคเกอร์ด้าน แลคเกอร์เงา ใช้พันเคลือบเก็บรักษาผลงาน

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำเนื้อหาเรื่องราวมาจากวิถีชีวิตของชาวนาชาวนา ซึ่งนับตั้งแต่ข้าพเจ้าถือกำเนิดและเติบโตมา ชีวิตมีความรักความผูกพันในพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน ข้าพเจ้าได้สัมผัส ได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตามสภาพความเป็นจริงจากประสบการณ์ตรง เกิดเป็นความประทับใจในชีวิตแบบการเกษตร โดยข้าพเจ้าอาศัยรูปทรง พื้นผิว ของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มต่างๆ ที่มีร่องรอยจากการทำงาน เช่น คราบเหงื่อไคล ดินโคลน เศษหญ้าพืช ขางไม้ ฯลฯ ซึ่งปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึกอยู่ บ่งบอกถึงสภาพการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล เป็นสื่อบอกเล่าเนื้อหาเรื่องราว ความหมายถึงชีวิตชาวนาชาวนาโดยภาพรวม เพื่อสะท้อนให้เห็นความเรียบง่ายของชีวิตพื้นบ้านไทย และความงามจากวัตถุสามัญธรรมดาที่มีคุณค่าทางด้านจิตใจของข้าพเจ้าและครอบครัว

ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้า จะมีแนวคิดอยู่ว่า สิ่งรอบๆข้างตัวเราสามารถแปรเปลี่ยนสภาพมาเป็นผลงานศิลปะได้แทบทั้งสิ้น หากเพียงแต่ว่าสิ่งที่เราก่อนเคยได้สัมผัสบ่อยครั้งมากที่สุดก็น่าจะทำให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจนำมาสร้างสรรค์ได้ดีกว่าสิ่งที่เรสัมผัสได้ไม่กี่ครั้ง สิ่งที่เราสัมผัสบ่อยครั้งที่สุดก็คือ พื้นถิ่นของตัวเอง เพราะสามารถจะรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่เรสัมผัสได้เป็นอย่างดี การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะควรที่จะซื่อสัตย์ต่อความคิดและความรู้สึกของตนเอง โดยการออกไปสัมผัสถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวนาชาวนา สัมผัสเอาความรู้สึกของบรรยากาศจริง จึงจะเข้าใจสิ่งต่างๆเหล่านั้น ได้ดียิ่งขึ้น ชีวิตในธรรมชาติและวัตถุย่อมมีความงามอย่างใดอย่างหนึ่งแฝงอยู่ ขึ้นอยู่กับว่าเราจะมองเห็นความงามในแง่มุมใด ข้าพเจ้ามองเห็นคุณค่าและความงามจากสภาพที่เป็นจริง

การถ่ายทอดธรรมชาติมิได้หมายความว่า ศิลปะคือการเลียนแบบธรรมชาติเสียทุกอย่าง แต่ศิลปินต้องมีหน้าที่เข้าใจธรรมชาติ ศึกษาหาความจริงจากธรรมชาติ แล้วรู้จักถ่ายทอดธรรมชาติออกมา

โดยคัดเลือกคัดตอนเอาเฉพาะที่เป็นความงามหรือเกิดความประทับใจมาปรุงแต่งงานศิลปะ แม้ธรรมชาติจะมีความสวยงามสดงดงาม ช่วยจรรโลงโลกให้น่าอยู่และให้ความสดชื่นรื่นรมย์เพียงใดแต่ธรรมชาติก็หาใช่ศิลปะไม่ ทรายใดที่ปราศจากมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้อง (อาริสโตเติล ก่อน ค.ศ.384-322)¹

อิทธิพลที่ได้รับจากวิถีชีวิตเกษตรกรรม

“เศรษฐกิจของเราขึ้นอยู่กับเกษตรกรรมแต่ไหนแต่ไรแล้ว รายได้ของประเทศที่ได้มาสร้าง ความเจริญด้านต่างๆเป็นรายได้จากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความเจริญของประเทศต้องอาศัยความเจริญของเกษตรเป็นสำคัญ”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

9 กรกฎาคม 2507²

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในอดีตเป็นแบบพึ่งพาและอาศัยธรรมชาติในการดำรงชีพ จากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมทำให้เกษตรกรรมเป็นแหล่งรองรับอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ ทั้งเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากข้อความซึ่งปรากฏบนศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชที่ว่า “...ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” อันเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทยได้อย่างชัดเจน³ อาชีพเกษตรกรรม มิใช่อาชีพที่ใช้แต่แรงงานเพียงอย่างเดียว แต่ต้องใช้ทั้งแรงใจผนวกกับความรู้ความชำนาญในการเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งให้งอกงามและได้ผลผลิตตามต้องการ ความรู้ตลอดจนประสบการณ์เหล่านี้ได้สั่งสมมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ จนกลายเป็น “ภูมิปัญญาทางการเกษตร” ที่สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง และผลิตอาหารเลี้ยงคนทั้งประเทศ⁴ เกษตรกรรมเป็นทั้งอาชีพและวิถีชีวิตของคนไทยแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว อาชีพนี้ทำให้ผู้คนหาเลี้ยงตัวได้ด้วยการพึ่งตนเอง และหากขยันหมั่นเพียร ก็จะสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัว

¹ ประเสริฐ สีลรัตน, สุนทรียะทางทัศนศิลป์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์, 2542), 29.

² กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีที่ 109, จากปฐมสู่ภูมิปัญญาแห่งเกษตรกรรมไทย (กรุงเทพฯ: บริษัท ดาวฤกษ์ จำกัด, 2544), 3.

³ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ครัวของโลก (กรุงเทพฯ: อักษรไทย, 2547), 10.

⁴ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, งอกงามด้วยโอกาส (กรุงเทพฯ: 2548), 102.

ให้มั่นคงได้⁵ รูปแบบความเป็นอยู่อย่างพอเพียงเช่นนี้คือรากเหง้าแห่งวิถีชีวิตของชาวไทย ที่ข้าพเจ้า ได้ซึมซับจากประสบการณ์ตรง

อิทธิพลที่ได้รับจากงานศิลปกรรม

ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลและสนใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะรูปแบบเหมือนจริง ทั้ง ผลงานศิลปะแบบเหมือนจริงของศิลปินในประเทศและต่างประเทศ ผลงานวาดเส้นจีนที่มีทักษะ และความชำนาญสูงมาก

ศิลปะรูปแบบธรรมชาติ หรือศิลปะรูปธรรมนี้ศิลปินถ่ายทอดด้วยรูปแบบเหมือนจริงของคน สัตว์ ทิวทัศน์ วัตถุ สิ่งของ ฯลฯ ซึ่งรูปแบบเหล่านี้ผู้ดูสามารถรับรู้ตีความได้ โดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์เดิมมาประกอบในการตีความ และประเมินคุณค่าของผลงานว่า เหมือน ไม่เหมือน สวยงาม ไม่สวย ชอบหรือไม่ชอบ จากรูปแบบที่ได้รับรู้โดยใช้ประสบการณ์พื้นฐานเดิมเกี่ยวกับรูปแบบมาตีความ จะทำให้ระลึกถึงเนื้อหาเรื่องราวที่เคยพบเห็น อาจเป็นความหลัง ความใฝ่ฝัน ความประทับใจ ความทรงจำ ทำให้เกิดความดื่มด่ำจากการรับรู้ผสมผสานกับความทรงจำจากประสบการณ์เดิม นอกจากการรับรู้รูปแบบและเนื้อหาเรื่องราวแล้ว ยังมีเรื่องวัสดุและเทคนิควิธีการที่จะให้รับรู้อีก ศิลปะในรูปแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติส่วนมาก มักเน้นความเหมือนจริงของรูปแบบที่ถ่ายทอด ความเหมือนจริงบางครั้งทำให้ไม่สามารถรู้ได้ว่า วัตถุที่ใช้ถ่ายทอดคืออะไร และใช้เทคนิควิธีการใดในการสร้างสรรค์ แต่จะเกิดความรู้สึกยอมรับในฝีมือ อันได้แก่ ทักษะและความชำนาญแทน คือ ทั้งในความสามารถที่ถ่ายทอดด้วยวัสดุและเทคนิควิธีการจนเหมือนจริง⁶

มุมมองในทัศนะของศิลปิน เป็นสิ่งที่จะได้จากการรับรู้อีกประการหนึ่งจากงานศิลปะ ที่ถ่ายทอดในลักษณะเหมือนจริงตามธรรมชาติหรือเลียนแบบของจริง ซึ่งจะสังเกตได้จากการจัดภาพ หรือการจัดองค์ประกอบของรูปแบบให้เห็นเป็นรูปหรือเรื่องราวต่างๆ ศิลปินจะมีสายตาที่มองเห็น ความงาม ที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป ในวัตถุขึ้นเดียวกับคนธรรมดา อาจมองเห็นเป็นแค่วัตถุ แต่เมื่อผ่านสายตาของศิลปินและการถ่ายทอดด้วยวิธีการทางศิลปะ วัตถุธรรมดาก็กลายเป็นสิ่งสวยงาม ขึ้นมาได้ ดังนั้น การสังเกต การค้นพบความงามที่แฝงปนอยู่ในสิ่งต่างๆ ทั่วไปของศิลปินจึงมัก ถูกถ่ายทอดออกมาให้เห็นเป็นภาพที่แปลกตาอยู่เสมอๆ โดยการนำเอาวัตถุมาจัดประกอบกันเสีย

⁵ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, งอกงามด้วยโอกาส (กรุงเทพฯ:2548), 100.

⁶ ประเสริฐ ศิลรัตน์, ศูนย์ระยะทางทัศนศิลป์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ:โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์,2542), 170-171.

ใหม่ให้มีเนื้อหาเรื่องราวและรูปแบบที่มีความงามตามสายตาของศิลปิน หรือถ้าเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจัดประกอบใหม่ได้ ศิลปินก็จะหาแง่มุมมองที่สวยงามตามทัศนะของตนเองมานำเสนอได้เช่นเดียวกัน⁷

อิทธิพลที่ได้รับจากงานวาดเส้น

ในการวาดเส้น ศิลปินจะผสมผสานวัตถุหรือสิ่งที่เขาเลือกสรรจากธรรมชาติเข้ากับการตอบสนองทางกาย ซึ่งได้แก่ความรู้สึกสัมผัสที่เขามีต่อรูปทรง ที่ว่าง เส้น ลักษณะผิว ฯลฯ และการตอบสนองทางจิต ได้แก่ อารมณ์ ความรู้สึก หรือจินตนาการที่เกิดจากการรับรู้ในสิ่งที่สัมผัส ซึ่งเป็นผลมาจากทัศนคติและประสบการณ์ที่เขามีต่อสิ่งนั้น งานวาดเส้นเป็นศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะของตัวเอง สามารถตอบสนองความจำเป็นในการแสดงออกได้ไม่ยิ่งหย่อนกว่างานจิตรกรรมหรือภาพพิมพ์ ยิ่งกว่านั้น วิธีการหรือลักษณะเฉพาะของการวาดเส้นยังมีปรากฏเป็น โครงสร้างอยู่ในงานทัศนศิลป์ประเภทอื่นอีก เช่น รอยพู่กันในงานจิตรกรรม เส้นรูปนอกและเส้นรูปในในงานประติมากรรม ร่องรอยทั้งหลายในงานภาพพิมพ์ ตลอดจนเส้น โครงสร้างและเส้นรูปนอกในงานสถาปัตยกรรม เหล่านี้ล้วนมาจากแนวความคิดที่เป็น โครงสร้างของการวาดเส้นทั้งสิ้น จนเราอาจกล่าวได้เต็มปากว่า วาดเส้นเป็นพื้นฐานอย่างยิ่งของแก่นหรือวิญญาณของทัศนศิลป์ทุกสาขา⁸

การวาดเส้นจากแบบ ไม่ว่าจะ เป็นแบบคน หรือสัตว์ หรือสิ่งใดก็ตาม ไม่ใช่วาดให้เหมือนไม่ต้องเขียนให้ถูกต้อง และไม่ใช่วาดให้สวย คำว่า เหมือน ถูกต้อง หรือสวยนั้น ไม่มีในภาษาของศิลปะ มีแต่คำว่า ชีวิต ความจริง พลัง ความสะเทือนใจ การแสดงออกอันไหวงามสง่า ฯลฯ และเราสามารถค้นพบความหมายของคำเหล่านี้ได้ในรูปทรงของธรรมชาติ โดยผ่านการเห็นที่ถูกกล่อมเกลามาแล้วด้วยประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติอย่างถูกวิธี การจะจับสาระของสิ่งต่างๆ ที่ศิลปินต้องการแสดงให้ได้อย่างแท้จริงนั้น ศิลปินจะต้องฝึกการมองเห็นเป็นอันดับแรกเสียก่อน ฝึกการเห็นให้ถี่ยิบ เห็นทุกมุมทุกด้านแม้แต่ส่วนที่มองไม่เห็นทั้งรูปภายนอกและโครงสร้างภายใน จนถึงกับเห็นชีวิตวิญญาณ หรือเห็นแจ้งในสิ่งนั้น การฝึกมองเห็นนี้จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติวาดเส้น⁹

⁷ ประเสริฐ ศิลรัตน, สุนทรียะทางทัศนศิลป์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ:โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์, 2542), 172.

⁸ ชลูด นิ่มเสมอ, วาดเส้นสร้างสรรค์, พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ:อมรินทร์ 2553), 15.

⁹ เรื่องเดียวกัน, 19, 112

อิทธิพลที่ได้รับจากครอบครัว

ครอบครัวของข้าพเจ้าประกอบอาชีพกรีดยาง ซึ่งเป็นอาชีพของกลุ่มคนส่วนใหญ่ในชนบทภาคใต้ ข้าพเจ้าได้ซึมซับ ได้สัมผัสถึงบรรยากาศของวิถีชีวิตคนกรีดยางมาตั้งแต่วัยเด็ก เกิดเป็นความประทับใจในชีวิตแบบการเกษตร จึงเป็นที่มาและแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานศิลปะขึ้นมา เป็นการแสดงออกจากความรู้สึกภายในจิตใจ เพื่อบ่งบอกถึงวิถีชีวิตชนบทภาคใต้โดยภาพรวม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 1 ชาวสวนยาง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์ส่งเสริม

ภาพที่ 2 ชาวนา

ภาพที่ 3 เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของชาวสวนยาง
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 4 เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของชาวสวนยาง

ภาพที่ 5 ยางไม้(น้ำยางพารา)

ภาพที่ 6 ร่องรอยของยางไม้ที่ปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึกอยู่

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงอนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 7 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานแบบสังนิยม

(สุรพล แสนคำ "ชีวิตสลัม", 2525: กรุงเทพฯ)

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าเป็นความผูกพันกับชีวิตแบบชานาชาวนาชาวน ซึ่งได้รับจากประสบการณ์ตรง เป็นการแสดงออกถึงสภาพความเป็นอยู่ของวิถีชีวิตชนบท โดยใช้เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มต่างๆ เป็นสื่อแสดงถึงเนื้อหาเรื่องราวความเรียบง่ายของชีวิตพื้นบ้านไทย และความงามจากวัตถุสามัญธรรมดา

1. ศึกษาข้อมูล

1.1 ข้อมูลจากสภาพวิถีชีวิตของชาวนาชาวน เป็นประสบการณ์ที่ได้สัมผัส ได้มองเห็นโดยตรงจากพื้นถิ่น ความเป็นอยู่การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ที่กระทำจนเป็นวัฒนธรรม โดยมุ่งสนใจในลักษณะเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่มีร่องรอยจากการทำงาน เช่น คราบเหงื่อไคล ดินโคลน เศษธัญพืช ยางไม้ ฯลฯ ซึ่งปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึกอยู่ บ่งบอกถึงสภาพการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล สังเกตลักษณะการเก็บแขวนเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวันจากสถานที่จริง

1.2 การเก็บบันทึกข้อมูล โดยใช้ภาพถ่ายซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้า โดยการเข้าไปสัมผัสแหล่งข้อมูลจากสถานที่จริง ไม่ต้องการจัดวัตถุจัดสถานที่ใดๆ จะต้องถ่ายภาพที่มีมุมมองความหลากหลายของลักษณะเสื้อผ้า หลากหลายสถานที่ พร้อมภาพรายละเอียดของเสื้อผ้า รายละเอียดของร่องรอยพื้นผิวจากการทำงาน และภาพรายละเอียดต่างๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมพร้อมเรื่องอุปกรณ์ถ่ายภาพ และสามารถนำติดตัวไปด้วยตลอดเวลา

2. วิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลที่ได้ข้างต้นมาประมวลวิเคราะห์รวมกันเพื่อหาเป้าหมาย แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยการรวบรวมภาพถ่ายและทำการคัดแยกออกเป็นกลุ่ม หลักเกณฑ์ในการเลือกภาพ โดยคำนึงถึงมุมมองที่มีความหลากหลายของลักษณะเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ความหลากหลายของร่องรอยพื้นผิวที่ปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึกอยู่บนเสื้อผ้า ความหลากหลายของค่าน้ำหนักเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักขาวดำ กลุ่มของรูปทรงเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ระยะใกล้กลางไกลของกลุ่มเสื้อผ้า การทับซ้อนของเสื้อผ้า เพื่อให้เป็นภาพที่มีมุมมองเฉพาะคน จึงมีการกำหนดองค์ประกอบของภาพดังนี้ คือ รูปทรงที่เป็นประธานประมาณ 8 ส่วน และมีรายละเอียดที่ชัดเจน ฉากหลังประมาณ 2 ส่วน มีน้ำหนักค่าสีทึบ มีภาพรายละเอียดของฉากหลังเล็กน้อยและไม่ชัดเจน เพื่อต้องการเน้นรูปทรงประธานเป็นหลัก

1. ทักษะในการสร้างสรรค์

3.1 รูปทรง(Form) รูปทรง คือ ส่วนที่เป็นรูปธรรมของงานศิลปะ รูปทรงเป็นตัวการสำคัญที่สื่อความหมายจากศิลปินไปสู่ผู้ดู และด้วยรูปทรงเพียงส่วนเดียวศิลปินก็สามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์¹ รูปทรงจะเป็นตัวบ่งบอกเรื่องราวว่าเป็นเรื่องอะไร ในผลงานรูปทรงคือเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มซึ่งเป็นกลุ่มรูปทรงใหญ่แต่จะมีรูปทรงย่อยของเสื้อผ้าแต่ละตัวที่รวมกันเป็นกลุ่มของรูปทรงใหญ่ ความงามที่เกิดขึ้นจากรูปทรงคือความเป็นจริงที่ไม่ผิดเพี้ยน แต่ให้ความหมายที่ลึกซึ้งกว่าความจริง

3.2 เส้น(Line) เส้นเป็นขอบเขตของที่ว่าง ขอบเขตของสิ่งของ ขอบเขตของรูปทรง ขอบเขตของน้ำหนัก ขอบเขตของกลุ่มสิ่งของ หรือรูปทรงที่รวมกันอยู่ เป็นเส้น โครงสร้างที่เห็นได้ด้วยจินตนาการ ความรู้สึกที่เกิดจากทิศทางของเส้น เส้นตั้ง ให้ความสมดุล มั่นคง แข็งแรง พุ่งขึ้นจริงจัง เส้นนอน ให้ความรู้สึกพักผ่อน เจริญ เผลย สงบ เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกสบาย เลื่อนไหลต่อเนื่อง² เส้นในผลงานมีสามลักษณะใหญ่ๆ คือ ลักษณะแรก เส้นแนวตั้งเกิดจากรูปทรงของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มที่ห้อยลงมา ลักษณะที่สอง คือ เส้นรูปนอกหรือเส้นขอบเขตของรูปทรง เกิดจากการตัดกันระหว่างรูปทรงของเสื้อผ้าแต่ละตัว และตัดกันกับพื้นหลังภาพ สร้างความเลื่อนไหล ต่อเนื่อง ลักษณะที่สาม คือ เส้นขอบเขตของรูปทรงที่รวมกันอยู่ เป็นเส้น โครงสร้างที่เห็นได้ด้วยจินตนาการ จากกลุ่มของรูปทรงเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม

3.3 น้ำหนัก(Tone) น้ำหนัก คือ ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่าง และบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุ นอกจากจะให้ปริมาตรและความแน่นแก่รูปทรงแล้ว น้ำหนักยังให้ความรู้สึกและอารมณ์ด้วยการประสานความอ่อนแก่ในตัวของมันเองอีกด้วย ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยการนำสายตาของผู้ดู บริเวณที่น้ำหนักตัดกันจะดึงดูดความสนใจ และถ้ามีบริเวณที่น้ำหนักตัดกันหลายแห่ง จะนำสายตาให้เคลื่อนจากบริเวณหนึ่ง ไปอีกบริเวณหนึ่งตามจังหวะที่ศิลปินกำหนดไว้ซึ่งอาจกลมกลืนสม่ำเสมอ

หรือกระทั่งรุนแรง³ น้ำหนักในผลงานเกิดจากการแทนค่าจากน้ำหนักสีตามธรรมชาติของความเป็นจริงที่เปลี่ยนเป็นน้ำหนักขาวดำ น้ำหนักของรูปทรงเป็นน้ำหนักขาวดำดูมีมิติลวงตา ส่วนน้ำหนักของพื้นหลังจะเป็นน้ำหนักดำดูสงบนิ่งไม่รบกวนรูปทรงที่เป็นประธาน น้ำหนักความอ่อน

¹ ชลูด นิ่มเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช,2544), 209.

² เรื่องเดียวกัน, 31-35.

³ ชลูด นิ่มเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช,2544), 42-44.

แก่ของเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มแต่ละตัวที่มีความแตกต่างกัน ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว สร้างปริมาตร ความทับซ้อน มิติ และระยะของเสื้อผ้า

3.4 ลักษณะผิว (Texture) ลักษณะผิว คือ บริเวณพื้นผิวของสิ่งต่างๆที่มีลักษณะต่างกันเมื่อสัมผัสจับต้อง เช่น หยาบ ละเอียด มัน ด้าน ขรุขระ เรียบ ฯลฯ⁴ พื้นผิวในผลงานจะเกิดจากเสื้อผ้าต่างๆที่มีร่องรอยจากการทำงาน เช่น คราบเหงื่อไคล ดิน โคลน เศษธัญพืช ยางไม้ ฯลฯ และพื้นผิวจากลักษณะและประเภทของเสื้อผ้าแต่ละตัวด้วย เป็นพื้นผิวที่ทำเทียมขึ้น เมื่อมองจะรู้สึกว่ายาบ ขรุขระ แต่เมื่อสัมผัสจับต้องเข้าจริงกลับเป็นพื้นผิวเรียบๆ นอกจากนี้พื้นผิวในผลงานเกิดจากเทคนิคการถ่ายเทย้ายที่ผงคาร์บอนจากกระดาษถ่ายเอกสารลงบนพื้นเฟรมผ้าใบ (Transfer) ในขั้นตอนแรกของการสร้างสรรค์ผลงาน ให้ผลทางพื้นผิว ร่องรอย ของรูปทรงในภาพรวม สร้างภาพมิติลวงตาได้ดี

3.5 พื้นที่ว่าง (Space) การที่เราสามารถเห็นรูปทรงในธรรมชาติและในงานศิลปะได้ก็เพราะรูปทรงกับที่ว่างหรือรูปกับพื้นมีความแตกต่างกันในน้ำหนัก ในสี หรือในลักษณะผิว ถ้ารูปกับพื้นมีน้ำหนัก สี หรือลักษณะผิวเป็นอย่างเดียวกัน เราจะไม่เห็นรูปเลย ดังนั้น ปัจจัยของการเห็นที่นอกเหนือจากประสาทตาและแสง ก็คือ ความต่างกันของรูปกับพื้น รูปทรงกับที่ว่างหรือรูปกับพื้นเป็นสิ่งตรงข้ามกัน แต่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน⁵ พื้นที่ว่างในผลงานเป็นความต่างกันของรูปเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มกับพื้นหลังที่เป็นบรรยากาศของใต้ถุนบ้าน พื้นดิน ฯลฯ ซึ่งเป็นน้ำหนักเข้ม เพื่อต้องการแยกระหว่างรูปเสื้อผ้ากับพื้นหลัง เน้นรูปเสื้อผ้าให้เด่น พื้นที่ว่างในผลงานคือพื้นบรรยากาศด้านหลังผลงานที่เป็นน้ำหนักเข้ม โดยกำหนดรูปเสื้อผ้าในปริมาณ 8 ส่วน พื้นหลัง 2 ส่วน

4. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

4.1 การสร้างภาพร่าง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นนี้ เมื่อได้ภาพถ่ายต้นแบบจึงถ่ายเอกสารขาวดำ แล้วนำมาสร้างภาพร่างด้วยการเข้าไปจัดการปรับมุมมองใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยการเพิ่มหรือลดบางส่วนของภาพเพื่อให้ภาพรวมมีความสมบูรณ์ ปรับพื้นหลังภาพเป็นน้ำหนักดำเข้ม เพื่อให้ภาพประธานดูเด่น ต้องสร้างภาพร่างในจำนวนเยอะ เพื่อนำมาคัดสรรเลือกภาพที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด เมื่อได้ภาพ

⁴ เรื่องเดียวกัน, 64.

⁵ เรื่องเดียวกัน, 74.

ร่างที่ต้องการจึงปรับแต่งรูปภาพโดยการกลับภาพจากด้านขวาไปซ้าย ซ้ายไปขวา นำภาพร่างที่กลับด้านแล้วถ่ายเอกสารขาวดำขยายเท่ากับพื้นเฟรมผ้าใบ

4.2 การเตรียมพื้นเฟรม

ข้าพเจ้าเตรียมพื้นเฟรมโดยการเลือกใช้ผ้าใบที่มีเนื้อผ้าเรียบ ละเอียด รองพื้นเฟรมด้วยสีน้ำพลาสติกสีขาว ในปริมาณสีน้ำพลาสติก 40 เปอร์เซ็นต์ น้ำ 60 เปอร์เซ็นต์ ผสมให้มีปริมาณน้ำมากกว่า เพื่อสะดวกในการรองพื้น ต้องการให้พื้นเฟรมมีความเรียบมากที่สุด จึงค่อยๆรองพื้นเฟรมสลับกับการขัดด้วยกระดาษทรายขัดไม้ในบางชั้น การรองพื้นเฟรมเป็นจำนวนทั้งหมด 11 ชั้น โดยชั้นสุดท้ายจะผสมน้ำปริมาณมากกว่าเดิมสองเท่า แล้วขัดด้วยกระดาษทรายขัดน้ำเบอร์ 800 เพื่อเก็บรายละเอียดของความเรียบ ขั้นตอนการเตรียมพื้นเฟรมเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก จะต้องเตรียมพื้นเฟรมให้มีความเรียบเหมือนกับกระดาษ เพื่อให้เข้ากับเทคนิคที่ใช้คือการวาดเส้น ถ้าพื้นเฟรมไม่มีความเรียบจะมีปัญหาในขั้นตอนอื่นต่อไป เช่น เทคนิคการ (Transfer) ได้ผลลัพธ์ที่ไม่ค่อยดี และยากต่อการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิควาดเส้น

4.3 การสร้างเทคนิค

ใช้เทคนิคการถ่ายเท้ายที่ฝังคาร์บอนจากกระดาษถ่ายเอกสารลงบนพื้นเฟรมผ้าใบ (Transfer) โดยการนำภาพถ่ายเอกสารที่ขยายแล้ว เอาด้านที่มีภาพประกบลงบนพื้นเฟรม ติดขอบกระดาษกับขอบเฟรมด้วยเทปกาว ใช้ลูกประคบจุ่มทินเนอร์แล้วนำมาถูลงบนกระดาษถ่ายเอกสาร ต้องรีบถูเพราะทินเนอร์จะระเหยเร็ว ปริมาณทินเนอร์ที่ใช้ควรพอดี ถ้ามากเกินไปจะทำให้ภาพและ ถ้าน้อยไปภาพจะไม่ติดกับพื้นเฟรม ค่อยๆทำไปเรื่อยๆจนเสร็จทั่วทั้งภาพ แล้วลอกกระดาษถ่ายเอกสารออกจากพื้นเฟรม จะได้ภาพผลงานที่เป็นรูปทรง พื้นผิว โดยภาพรวมแบบคร่าวๆ

4.4 การสร้างสรรค์ผลงาน

ใช้เทคนิคการวาดเส้นด้วยผงเกรยอง ผงคาร์บอน โดยการเขียนทับเทคนิคที่สร้างไว้ในขั้นตอนแรก กำหนดให้ผงเกรยองเป็นน้ำหนักกลาง ผงคาร์บอนอ่อนเป็นน้ำหนักอ่อน ผงคาร์บอนเข้มเป็นน้ำหนักเข้ม เริ่มลงน้ำหนักในส่วนของโครงสร้างผลงานโดยภาพรวมแบบคร่าวๆก่อน แล้วจึงลงน้ำหนักแสงเงา แยกค่าน้ำหนักสีเสื้อผ้าโดยภาพรวม พื้นหลังของเสื้อผ้าเป็นน้ำหนักดำเข้มกว่าเสื้อผ้า แยกน้ำหนักการทับซ้อนของเสื้อผ้า มิติ ปริมาตรของรูปทรง แล้วสร้างร่องรอยจากการทำงาน เช่น คราบเหงื่อไคล ดินโคลน เศษธัญพืช ยางไม้ ฯลฯ ลงบนภาพเสื้อผ้าโดยภาพรวม แยกลักษณะของประเภทเสื้อผ้าจากใยผ้า เนื้อผ้า ของเสื้อผ้าแต่ละตัว ขั้นตอนในการเก็บรายละเอียดของ

ร่องรอยต่างๆที่ปรากฏบนเสื้อผ้า รายละเอียดของเนื้อผ้า จนภาพรวมของผลงานเสร็จแล้วจึงวิเคราะห์ตรวจสอบถึงความสมบูรณ์และภาพรวมของผลงาน สิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนใด โดยใช้วิธีการมองภาพผลงานในระยะไกลพอสมควร เพื่อมองถึงภาพรวมของผลงานแล้วจึงเพิ่มน้ำหนักแสงเงาอีกรอบหนึ่งจนผลงานเสร็จสมบูรณ์

4.5 การเก็บรักษาผลงาน

ด้วยเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานเป็นเทคนิคการวาดเส้นด้วยผงเกรของ ผงคาร์บอน ทำให้ไม่คงทนต่อสภาพแวดล้อม จึงต้องเก็บรักษาผลงานด้วยวิธีการพ่นแลคเกอร์ ใช้วิธีการพ่นด้วยถังลมด้วยแลคเกอร์ (Grumbacher) แลคเกอร์เงา (Gloss Medium) สัดส่วนของการผสม แลคเกอร์ 50 เปอร์เซ็นต์ น้ำ 50 เปอร์เซ็นต์ นำแลคเกอร์ที่ผสมแล้วใส่ในกาน้ำแล้วต่อสายเข้ากับถังลม พ่นตามแนวนอนและแนวตั้งของเฟรมผ้าใบ โดยการพ่นสลับกันไปในแต่ละชั้น แลคเกอร์เงามีคุณสมบัติแสดงภาพรายละเอียด น้ำหนักของภาพได้ดีกว่าแลคเกอร์ด้าน การพ่นแลคเกอร์ควรพ่นในตอนกลางวันจะดีกว่า ถ้าพ่นในตอนกลางคืนอากาศมีความชื้นทำให้ภาพเกิดรอยฝ้าได้ ผลที่ได้จากการพ่นแลคเกอร์ ภาพผลงานคงสภาพติดแน่นถาวรอยู่บนพื้นเฟรม และผลงานมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4.6 การวิเคราะห์ผลงาน

วิเคราะห์ผลงานจากการเปรียบเทียบผลงานในแต่ละช่วงการสร้างสรรค์ของผลงานแต่ละชิ้น หลักในการวิเคราะห์ผลงาน เช่น ความสมบูรณ์ของผลงาน เอกภาพ เนื้อหา แนวความคิด วิเคราะห์ถึงข้อดีข้อเสีย และปัญหาของผลงานในแต่ละชั้น เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงและแก้ไขในส่วนต่างๆของผลงานให้มีการพัฒนาผลงานในขั้นต่อไป เพื่อความสมบูรณ์และความลงตัวของผลงาน

ภาพที่ 8 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

บทกวีทกล้ายศิลป์กร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 9 ภาพร่างผลงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 10 ภาพร่างผลงาน

ภาพที่ 11 การกลับค่าน้ำหนักสีเป็นน้ำหนักขาวดำ

ภาพที่ 12 การกลับด้านภาพจากด้านขวาไปซ้าย ซ้ายไปขวา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

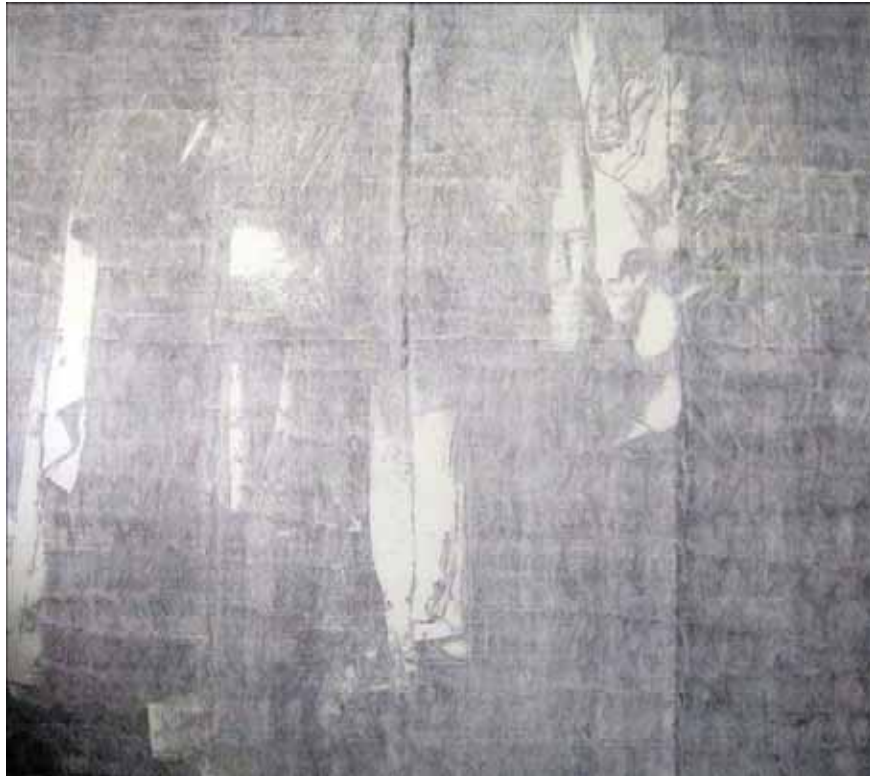
ภาพที่ 13 ขั้นตอนการเตรียมพื้นเฟรมผ้าใบ

ภาพที่ 14 ภาพถ่ายเอกสารขยายสัดส่วนเท่าขนาดพื้นเฟรมผ้าใบ
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 15 ขั้นตอนการถ่ายเท้ายที่ฝังคาร์บอนจากกระดาษถ่ายเอกสารลงบนพื้นเฟรมผ้าใบ

ภาพที่ 16 ภาพสำเร็จของการสร้างเทคนิคบนพื้นเฟรมผ้าใบ

ภาพที่ 17 ขั้นตอนการลงน้ำหนักผลงาน

ภาพที่ 18 ขั้นตอนการลงน้ำหนักแสงเงา แยกค่าน้ำหนักสีของเสื้อผ้าเป็นน้ำหนักขาวดำ

ภาพที่ 19 ขั้นตอนการแยกลักษณะของประเภทเสื้อผ้า การสร้างร่องรอยของคราบต่างๆ

ภาพที่ 20 ขั้นตอนการเคลือบผลงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาศิลปกรรม

ภาพที่ 21 ผลงานสำเร็จ

บทที่ 4

การสร้างสรรคและการพัฒนาผลงานศิลปนิพนธ์

ในการสร้างสรรคผลงานศิลปนิพนธ์ “ภาพเหมือนของวิถีชีวิตเกษตรกร” ชุดนี้เป็นการนำเสนอมุมมองของวิถีชีวิตชาวนาชาวสวนผ่านภาพของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ร่องรอยจากการทำงาน เพื่อสะท้อนให้เห็นความเรียบง่ายของชีวิตพื้นบ้านไทย และความงามจากวัตถุสามัญธรรมดา โดยอาศัยทัศนธาตุทางศิลปะต่างๆมาเป็นสื่อในการถ่ายทอดแนวความคิด ซึ่งการสร้างสรรคผลงานศิลปะให้ออกมาสมบูรณ์ได้นั้น จึงจำเป็นต้องมีช่วงเวลาศึกษาค้นคว้า ทดลอง รวมทั้งการแก้ไข ปัญหาต่างๆอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างสรรคดังนี้

การสร้างสรรคผลงานในระยะก่อนศิลปนิพนธ์

เป็นการพัฒนาผลงาน เนื้อหา เรื่องราว และเทคนิควิธีการ ปัญหาที่สำคัญ คือ ข้าพเจ้าจะต้องสรุปแนวความคิดให้ชัดเจนเสียก่อน ในสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอควรเป็นไปในรูปแบบอย่างไร เนื้อหา เรื่องราวอย่างไร จึงจะตรงกับแนวความคิดและความรู้สึกของข้าพเจ้า จึงแบ่งการสร้างสรรคผลงานออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลงานมีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มต่างๆไปในชนบท ไม่ได้เฉพาะเจาะจงไปในเนื้อหาส่วนใด นำเสนอสัดส่วนทางรูปทรงให้มีขนาดใหญ่ เน้นการใช้น้ำหนักขาวดำในภาพรวม มีน้ำหนักสีเล็กน้อย พื้นหลังเป็นน้ำหนักดำเข้ม

ปัญหาที่เกิดในระยะนี้ การแสดงออกทางด้านเนื้อหา เรื่องราว ยังไม่ชัดเจน เทคนิควิธีการยังไม่ลงตัว ทำให้ไม่สามารถสื่อความหมาย แสดงอารมณ์ความรู้สึกจากเสื้อผ้าได้ ไม่มีชีวิต จิตวิญญาณ และคุณสมบัติของความเป็นเสื้อผ้า

ระยะที่ 2 มุ่งเน้นเนื้อหา เรื่องราวของวิถีชีวิตชาวนา ชาวสวน โดยให้ความสนใจในการเลือกสรรมุมมองของเสื้อผ้าที่มีร่องรอยจากการทำงาน เช่น คราบเหงื่อไคล ดิน โคลน เศษขี้มูลพืช ทราย ฯลฯ ซึ่งปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึกอยู่ โดยการกำหนดจำนวนของเสื้อผ้าประมาณ 5-6 ตัว ตัดภาพในส่วนที่ไม่จำเป็นออก เช่น รวดตากผ้า ฯลฯ พื้นหลังเป็นน้ำหนักดำเข้มไม่แสดงสาระ -

เรื่องราว นำเสนอสัดส่วนทางรูปทรงให้มีขนาดใหญ่ เน้นการใช้สีน้ำหนักขาวดำ ส่งผลให้ผลงานในระยะนี้สร้างแรงปะทะต่ออารมณ์ความรู้สึกเพิ่มมากขึ้น เนื้อหาชัดเจนขึ้น เทคนิควิธีการที่สามารถแยกลักษณะและประเภทของเสื้อผ้า ร่องรอยของคราบต่างๆที่ปรากฏบนเสื้อผ้าได้ ผลงานจึงดูสมจริง มีมิติของความลวงตา และมีชีวิตจิตวิญญาณภายในเสื้อผ้า

ปัญหาในระยะนี้ ผลงานโดยภาพรวมขนาดน้ำหนักขาวจัดและดำเข้ม องค์ประกอบผลงานยังขาดๆ ไม่สมบูรณ์ เช่น รูปทรงของเสื้อผ้าบางส่วนที่ถูกตัดขาดเยอะเกินไป

ระยะที่ 3 วิธีการสร้างภาพร่าง และรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานพัฒนาต่อยอดจากผลงานระยะที่สอง ข้าพเจ้าทดลองเลือกมุมมองของกลุ่มเสื้อผ้าที่มีผ้าปาเต๊ะ ผ้าสะโพรง ผ้าขาวม้า อยู่ด้วย พื้นหลังของเสื้อผ้าแสดงสาระเรื่องราวตามสภาพจริง เลือกมุมมองโดยคำนึงถึงควมมีลักษณะเฉพาะตน โดยกำหนดภาพเสื้อผ้าประมาณ 8 ส่วน พื้นหลัง 2 ส่วน

ปัญหาในระยะนี้ผลงานโดยภาพรวมขนาดน้ำหนักดำเข้ม ร่องรอยของคราบต่างๆบนเสื้อผ้าที่ยังไม่เด่นชัด ความเด่นชัดอยู่ที่ลวดลายผ้าปาเต๊ะ ผ้าขาวม้ามากกว่า ปัญหาสำคัญที่แก้ไขไม่ได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่ผลงานในระยะที่ 1 ถึงระยะที่ 3 คือ ภาพถ่ายเอกสารผลงานที่ขยายได้ไม่พอดีกับขนาดพื้นเฟรมผ้าใบ ด้วยการถ่ายภาพเอกสารขยายสัดส่วนที่มีขนาดใหญ่มาก ภาพถ่ายเอกสารที่ออกมาจึงมีขนาดเล็กหรือใหญ่กว่าขนาดพื้นเฟรมผ้าใบเล็กน้อยและไม่แน่นอน ทำให้พื้นที่ของภาพบางส่วนขาดหรือเกินไปจากภาพร่างต้นแบบ จึงต้องสร้างเทคนิคเสริมในพื้นที่นั้น แต่ก็ไม่กลมกลืนกัน

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานในระยะศิลปนิพนธ์นี้ จากการวิเคราะห์ถึงปัญหาในผลงานสร้างสรรค์ระยะก่อนศิลปนิพนธ์ ทำให้ข้าพเจ้าต้องปรับปรุงและแก้ไขส่วนต่างๆที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะปัญหาขององค์ประกอบภาพที่ยังไม่สมบูรณ์ น้ำหนักแสงเงาที่ไม่ชัดเจน เอกภาพ และนามธรรมที่แฝงอยู่ในรูปธรรมหรือเสื้อผ้า ข้าพเจ้าเสนอผลงานศิลปนิพนธ์จำนวนสองชิ้น จึงแบ่งการสร้างสรรค์ผลงานออกเป็นสองระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 1 ข้าพเจ้านำข้อมูลภาพถ่ายที่ได้จากมุมมองเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของชานาชาวสวน ในมุมมองต่างๆตามสภาพความเป็นอยู่จริง มาคัดสรรเลือกมุมมองที่ตรงกับเนื้อหาเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอ เพื่อนำมาสร้างเป็นภาพร่างผลงาน อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ได้แนะนำให้ข้าพเจ้าคำนึงถึงมุมมองที่มีความหลากหลายของลักษณะเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ความหลากหลายของร่องรอยพื้นผิวที่ปรากฏเป็นรอยเปื้อนฝังลึกอยู่บนเสื้อผ้า ความ

หลากหลายของค่าน้ำหนักเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักขาวดำ ระยะใกล้กลางไกลของกลุ่มเสื้อผ้า การทับซ้อนของกลุ่มเสื้อผ้า และพื้นหลังให้เป็นบรรยากาศของน้ำหนักดำเข้ม หลังจากทีปรึกษา อาจารย์ผู้ควบคุมศิลปนิพนธ์ ข้าพเจ้าได้สรุปเนื้อหาและแนวความคิดที่ชัดเจนมากขึ้น โดยมุ่งสะท้อนให้เห็นความเรียบง่ายของชีวิตพื้นบ้านไทย และความงามจากวัตถุสามัญธรรมดา โดยใช้รูปทรง พื้นผิว ของเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มต่างๆที่มีร่องรอยจากการทำงาน เช่น คราบเหงื่อไคล ดินโคลน เศษธัญพืช ยางไม้ ฯลฯ ด้วยผลงานแบบสัจนิยม โดยการนำเสนอสัดส่วนทางรูปทรงให้มีขนาดใหญ่ เน้นการใช้น้ำหนักขาวดำ และเลือกมุมมองของภาพโดยคำนึงถึงควมมีลักษณะเฉพาะตน ด้วยการกำหนดภาพเสื้อผ้า 8 ส่วน พื้นหลัง 2 ส่วน

ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 1 เป็นปัญหาสำคัญที่แก้ไขไม่ได้ตั้งแต่ระยะก่อนศิลปนิพนธ์แล้ว คือ ภาพต้นแบบถ่ายเอกสารที่ขยายได้ไม่พอดีกับขนาดพื้นเฟรมผ้าใบ ด้วยการถ่ายเอกสารขยายสัดส่วนที่ใหญ่มาก ภาพถ่ายเอกสารที่ออกมาจึงมีขนาดเล็กหรือใหญ่กว่าขนาดพื้นเฟรมผ้าใบเล็กน้อยไม่แน่นอน ทำให้พื้นที่ของภาพบางส่วนขาดไป จึงต้องสร้างเทคนิคเสริมในพื้นที่นั้น แต่ก็ไม่กลมกลืนกัน ปัญหาจากการพ่นแลคเกอร์เพื่อเก็บรักษาผลงาน เนื่องจากเทคนิคที่ใช้เป็นกรวาดเส้นด้วยผงเกรยของผงคาร์บอน ทำให้ไม่คงทนต่อสภาพแวดล้อม จึงต้องพ่นแลคเกอร์เพื่อเก็บรักษาผลงาน ปัญหาคือ เมื่อพ่นด้วยแลคเกอร์ด้านทำให้ภาพผลงานเป็นฝ้า ภาพรายละเอียด น้ำหนักของผลงานที่เข้มสุดและอ่อนสุดขาดความคมชัด ซึ่งต่างจากภาพที่ก่อนจะพ่นแลคเกอร์นั้น จะแสดงภาพรายละเอียด น้ำหนักของผลงานได้ดีกว่า ข้าพเจ้าพ่นด้วยแลคเกอร์ด้านจำนวนห้าชั้น และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการพ่นแลคเกอร์ ด้วยการทดลองพ่นแลคเกอร์เงาจำนวนสองชั้น ผลที่ได้ ทำให้ภาพผลงานมีความคมชัดขึ้นมาจากเดิมชนิดหนึ่ง โดยภาพรวมของผลงานยังคงมีความสมบูรณ์

จากนั้นข้าพเจ้าจึงสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่สอง เมื่อผลงานเสร็จทั้งสองชิ้น จึงนำผลงานมาเปรียบเทียบถึงข้อดีและข้อเสีย ทำให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจน ผลงานชิ้นที่หนึ่งเมื่อพ่นด้วยแลคเกอร์ด้านทำให้ภาพผลงานเป็นฝ้า ขาดน้ำหนักดำเข้ม ข้าพเจ้าจึงเพิ่มน้ำหนักดำเข้มโดยภาพรวมของผลงานอีกครั้งหนึ่ง ทำให้น้ำหนักของผลงานมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และปัญหาจากการที่ข้าพเจ้าใช้วานิชใสเคลือบรายละเอียดส่วนที่เป็นยางไม้ เพื่อต้องการเน้นความเป็นจริง แต่อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์แนะนำว่าไม่ควรเคลือบด้วยวานิชใส เนื่องจากทำให้รายละเอียดที่เคลือบมีความแวววาวมากเกินไป ข้าพเจ้าจึงพยายามแก้ไขปัญหาคัดแก้ไขได้เล็กน้อย

ระยะที่ 2 ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 2 ข้าพเจ้าพัฒนาผลงานต่อยอดจากชิ้นที่หนึ่ง ผลงานชิ้นนี้ยังคงคำนึงถึงหลักในการคัดสรรมุมมองของภาพเช่นเดียวกับผลงานชิ้นที่หนึ่ง ข้าพเจ้ามุ่งสนใจ

นำเสนอสัดส่วนทางรูปทรงให้มีขนาดใหญ่กว่าผลงานชิ้นที่หนึ่ง ด้วยการเลือกภาพมุมมองของกลุ่มเสื้อผ้าที่มีจำนวนเสื้อผ้าน้อยลง เพื่อให้ตรงต่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการแสดงออก เมื่อสร้างสรรค์เป็นผลงานจริง ภาพของเสื้อผ้าแต่ละตัวขยายสัดส่วนทางรูปทรงใหญ่กว่าเสื้อผ้าจริงหลายเท่า ทำให้สร้างแรงปะทะต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมเพิ่มมากขึ้น เช่น อารมณ์สะเทือนใจ ฯลฯ สามารถแสดงภาพรายละเอียดได้ชัดเจน ซึ่งเป็นรายละเอียดที่เกินไปจากกล้องถ่ายภาพและสายตาคคน ในภาพผลงานซ้ำเจ้าเพิ่มในส่วนของร่องรอยคราบต่างๆที่ปรากฏบนเสื้อผ้าให้มีปริมาณมากกว่าภาพถ่ายต้นแบบ เพื่อต้องการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกถึงชีวิต และจิตวิญญาณของชาวนาชาวสวน

ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 2 เป็นปัญหาจากภาพต้นแบบถ่ายเอกสารที่ขยายได้ไม่พอดีกับขนาดพื้นเฟรมผ้าใบ ซึ่งเป็นปัญหามาโดยตลอดในทุกชิ้นผลงาน ปัญหาจากภาพต้นแบบที่มีร่องรอยจากการทำงานของคราบต่างๆที่ปรากฏบนเสื้อผ้าน้อยเกินไป เมื่อขยายเป็นภาพผลงานจริง ภาพของเสื้อผ้าขยายสัดส่วนทางรูปทรงใหญ่มาก ทำให้คราบของร่องรอยต่างๆที่ปรากฏบนเสื้อผ้ามิน้อยเกินไป จึงต้องเพิ่มร่องรอยของคราบต่างๆให้มากกว่าภาพถ่ายต้นแบบ โดยอาศัยข้อมูลจากประสบการณ์ตรงต้นแบบจริง และภาพถ่ายของร่องรอยจากการทำงานต่างๆเพื่อนำมาใช้ในการแสดงออกทางเนื้อหาเรื่องราวของชีวิตชาวนาชาวสวน ผลงานชิ้นนี้ซ้ำเจ้าพันเคลือบด้วยแลคเกอร์เงาจึงทำให้ผลงานมีความสมบูรณ์ของค่าน้ำหนัก มีความคมชัดของรายละเอียดดีกว่าผลงานชิ้นแรกที่เคลือบด้วยแลคเกอร์ด้าน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 22 ผลงานระยะก่อนศิลปินนิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อภาพ "วิถีชีวิตเกษตรกร 1"

ขนาด 145X200 ซม.

เทคนิค วาดเส้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 23 ผลงานระยะก่อนศิลปินพนธ์ ชื่นที่ 2

ชื่อภาพ "วิถีชีวิตเกษตรกร 2"

ขนาด 110X200 ซม.

เทคนิค วาดเส้น

ภาพที่ 24 ผลงานระยะก่อนศิลปินพจน์ ชั้นที่ 3

ชื่อภาพ "วิถีชีวิตเกษตรกร 3"

ขนาด 200 X185 ซม.

เทคนิค วาดเส้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 25 ผลงานระยะก่อนศิลปินพจน์ ชั้นที่ 4

ชื่อภาพ "วิถีชีวิตเกษตรกร 4"

ขนาด 180X260 ซม.

เทคนิค วาดเส้น

ภาพที่ 26 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อภาพ "วิถีชีวิตเกษตรกร 5"

ขนาด 260X295 ซม.

เทคนิค วาดเส้น

ภาพที่ 27 รายละเอียดของผลงานศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 1
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 28 รายละเอียดของผลงานศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 29 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 30 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 31 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 32 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 33 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ "วิถีชีวิตเกษตรกร 6"

ขนาด 260X295 ซม.

เทคนิค วาดเส้น

ภาพที่ 34 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 35 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 36 รายละเอียดของผลงานศิลปินพจน์ ชื่นที่ 2

ภาพที่ 37 รายละเอียดของผลงานศิลปินพจน์ ชื่นที่ 2

ภาพที่ 38 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 39 รายละเอียดของผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

บทที่ 5

สรุป

การศึกษาค้นคว้าศิลปนิพนธ์ภายใต้หัวข้อ "ภาพเหมือนของวิถีชีวิตเกษตรกร" ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงาน โดยมีที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตของชาวนาชาวสวน กับความรู้สึกร่วมตัวและวิธีการทางศิลปะ จนเกิดเป็นผลงานแบบสัจนิยมที่มีลักษณะเฉพาะตน มุ่งสร้างเนื้อหาเรื่องราวจากวัตถุประสงค์ และเจาะลึกให้ถึงแก่นมากกว่าจะสรรหารูปทรงแปลกใหม่ ความรู้สึกถึงวิถีชีวิตของชาวนาชาวสวน โดยภาพรวมของชีวิตพื้นบ้านไทย ได้ถูกรวบรวมถ่ายทอดให้อยู่ในภาพมุมมองของการเก็บแขวนเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของชาวนาชาวสวน

จากประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำมาเป็นข้อคิด และแก้ไขปรับปรุงอย่างเป็นระบบถึงข้อดีและข้อเสียจากปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างผลงาน จึงมองเห็นการพัฒนาการด้านต่างๆของการสร้างสรรค์ผลงานนำไปสู่การแสดงออกที่ชัดเจน ทั้งด้านความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ รวมถึงการแสดงออกของอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งล้วนเป็นประสบการณ์ที่สำคัญ อันมีส่วนช่วยให้การสร้างสรรค์ผลงานสำเร็จลุล่วง นับว่าเป็นกระบวนการที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลงานในลำดับต่อไป ทั้งนี้ข้าพเจ้าหวังว่าการศึกษาค้นคว้าศิลปนิพนธ์ชุดนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้สนใจทั่วไป นำเป็นแนวทางไปปรับเปลี่ยนให้ตรงกับเนื้อหาเรื่องราว และแนวความคิดของตนเองในระดับที่สูงขึ้นอีกได้

บรรณานุกรม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. งบประมาณด้วยโอกาส. กรุงเทพฯ, 2548.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีที่ 109. จากปฐมสู่ภูมิปัญญาแห่งเกษตรกรรมไทย. กรุงเทพฯ:บริษัท ดาวฤกษ์ จำกัด, 2544.

ประเสริฐ ศีลรัตน์. ศูนย์ชะงทางทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ:โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2542.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ครัวของโลก. กรุงเทพฯ:อักษรไทย, 2547.

ชลุค นิ่มเสมอ. วาดเส้นสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ:อมรินทร์, 2553.

ชลุค นิ่มเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช, 2544.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

รายชื่อผลงานศิลปนิพนธ์

ผลงานระยะที่ 1	ช่วงปี พ.ศ.2553 (ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์)		
"วิถีชีวิตเกษตรกร 1"	ขนาด 145X200 ซม.	เทคนิค วาดเส้น	
"วิถีชีวิตเกษตรกร 2"	ขนาด 110X200 ซม.	เทคนิค วาดเส้น	
"วิถีชีวิตเกษตรกร 3"	ขนาด 200X185 ซม.	เทคนิค วาดเส้น	
"วิถีชีวิตเกษตรกร 4"	ขนาด 180X260 ซม.	เทคนิค วาดเส้น	
ผลงานระยะที่ 2	ช่วงปี พ.ศ.2553-2554 (ผลงานศิลปนิพนธ์)		
"วิถีชีวิตเกษตรกร 5"	ขนาด 260X295 ซม.	เทคนิค วาดเส้น	
"วิถีชีวิตเกษตรกร 6"	ขนาด 260X295 ซม.	เทคนิค วาดเส้น	

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประวัติการศึกษา

ชื่อ-นามสกุล	นายวิวัฒน์ จินดาวงศ์
วันเดือนปีเกิด	22 พฤศจิกายน 2530
ที่อยู่	46 หมู่ 6 ต.หวนโพธิ์ อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง 93130
โทรศัพท์	08-3923-6733 E-mail wiwat_jinda@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

- โรงเรียนบ้านแหลมดิน (หสนันท์อุปถัมภ์)
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พัทลุง
- วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช
- คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการแสดงผลงาน

2553

- นิทรรศการศิลปะ " Reflect of Voices " หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

- นิทรรศการศิลปะไทยร่วมสมัย " จินตนาการในศิลปะไทย " พิพิธภัณฑ์ธนาคารไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

- นิทรรศการศิลปะไทย ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร

เกียรติประวัติ

2544

- ได้รับทุนการศึกษา มูลนิธิวิภาวดีรังสิต

2545

- ได้รับทุนการศึกษา บริษัท กรุงเทพการไฟฟ้า จำกัด

- 2547 - รางวัลที่ 3 ผลงานศิลปกรรมในหัวข้อ " 72 พรรษา มหาราชนิกับงานช่างศิลป์ไทย"
- 2548 - เกียรติคุณบัตร เด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
- รางวัลที่ 1 สาขาวิชาวาดเส้น วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช
- รางวัลที่ 1 สาขาวิชาจิตรกรรมสีน้ำ วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช
- รางวัลที่ 2 สาขาวิชาประติมากรรม วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช
- รางวัลที่ 2 สาขาวิชาออกแบบตกแต่ง วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช
- รางวัลชมเชย สาขาวิชาศิลป์ไทย วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช
- 2550 - ร่วมเขียนภาพลงหนังสือของสถาบันตีวตี๊กป่า Art for all เล่ม 2 คนเหมือนเอนทรานซ์
- 2551 - รางวัลยอดเยี่ยม สาขาศิลป์ไทย งานวันพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
- รางวัลดีเด่น สาขาวิชาเส้น งานวันพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ร่วมเขียนภาพจำลอง จิตรกรรมฝาผนัง โบสถ์ วัดระฆังโฆสิตาราม วรมหาวิหาร กรุงเทพฯ ของศาสตราจารย์ ปรีชา เถาทอง ในหัวข้อภายนอกภายใน นิทรรศการรอยยิ้มสยาม
- 2552 - ร่วมเขียนภาพปฏิทินชุด ภาพวิถีชีวิตไทย บริษัทกนกสิน
- ได้เข้าร่วมเป็นวิทยากรในงาน 175 ปี สานสัมพันธ์สายใย ไทย-สหรัฐอเมริกา
- 2553 - ร่วมเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภายในพระมหาเจดีย์มหารัชมงคล วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
- ได้รับทุนส่งเสริมการศึกษาการสร้างสรรคศิลป์ " มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์